

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор

науково-методичної

та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія міфології

Напряму підготовки 6.020301 «Філософія»

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ СУСПІЛЬСТВА

Кафедра філософії

ІСТОРІЯ МІФОЛОГІЇ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

для студентів денної форми

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки

Напряму підготовки: 6.020301 «Філософія»

Освітньо-кваліфікаційного рівня: «бакалавр»

за вимогами кредитно-модульної системи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ СУСПІЛЬСТВА

Кафедра філософії

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи _____ О.Б. Жильцов
«__» _____ 2014 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту суспільства,
протокол № __ від «__» _____ 2014 р.
Учений секретар _____

ІСТОРІЯ МІФОЛОГІЇ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

для студентів денної форми

Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки

Напряму підготовки: 6.020301 «Філософія»

Освітньо-кваліфікаційного рівня: «бакалавр»

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри філософії

протокол № __ від «__» _____ 2014 р.

завідувач кафедри _____ О.С. Александрова

Київ 2014

Укладач: Александрова Олена Станіславівна, доктор філософських наук, професор кафедри філософії КУ імені Бориса Грінченка; Астряб Наталія Борисівна, викладач кафедри філософії КУ імені Бориса Грінченка, 2012.

Історія міфології. Навчальна програма за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Укл. О.С. Александрова, Н.Б. Астряб – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014.

Рецензенти:

Горбань Олександр Володимирович, доктор філософських наук, професор кафедри соціальної філософії і соціології філософського факультету Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського;

Стадник Микола Миколайович, доктор філософських наук, професор кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Навчальна програма складена за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Вона містить: опис предмета навчального курсу; мету курсу; програму курсу; структуру залікового кредиту; теми, плани та рекомендовану літературу до семінарських завдань; методичний блок; методичні рекомендації до написання ІНДЗ; завдання для самостійної роботи; навчальний проект; критерії оцінювання; розподіл балів.

©Александрова О.С., Астряб Н.Б., 2014
©Київський університет
імені Бориса Грінченка, 2014

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	8
III. Програма	
Змістовий модуль I. «Теорія міфології».	9
Змістовий модуль II. «Історія міфології».	11
Змістовий модуль III. «Практика міфології».	15
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія міфології»	17
V. Плани семінарських занять.	18
VI. Завдання для самостійної роботи	21
Карта самостійної роботи студента	24
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота	25
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	27
IX. Методи навчання.	29
X. Методичне забезпечення курсу	29
XI. Питання до іспиту	30
XII. Рекомендована література	
Основна.	30
Додаткова.	31

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія міфології» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка. Укладено її професором кафедри філософії Александровою О.С. та викладачем кафедри філософії Астряб Н.Б. на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для спеціальності «Філософія» денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Історія міфології», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу: розглянути теорію, історію та практику міфу як синкретичної форми культурної свідомості; формувати філософський підхід до процесу становлення та розвитку міфологічних систем в культурно-цивілізаційному контексті; розвивати критичність та рефлексивність мислення студентів на основі вивчення міфологем та міфологічних комплексів.

Основними *завданнями курсу є:*

- ознайомити студентів з різними підходами до сутності та специфіки міфологічної свідомості;
- звернутись до міфологічних систем різних культур на базі теоретичного аналізу міфу;
- дати уявлення про трансформацію міфологічних уявлень в різні історичні епохи;
- виробити розуміння ролі та значення міфу на різних етапах розвитку світової культури.

В процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких питань: міф та міфологія; визначення категоріального апарату; феноменологія та діалектика міфу; міф як комунікативна система; функції міфу; міфологія як історично перший тип суспільної свідомості; міфологічна свідомість епохи найдавніших цивілізацій; вторинні міфологічні системи; міф як метахудожнє мислення; соціально-міфологічні конструкції у практиці сучасної життєдіяльності.

Під час семінарських та практичних занять, самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

- визначати сутність міфу та міфології;

- розрізняти специфіку сучасних та традиційних підходів до поняття «міф» та «міфологія»;
- визначати функції міфу та міфологічної свідомості в суспільстві;
- розуміти роль міфологічних уявлень в розвитку культури;
- з'ясувати основні фактори виникнення, розвитку та зміни міфологічних уявлень відповідно історичної епохи;
- розрізняти міфи, міфологеми, символи та архетипи;
- визначати природу образотворчості та літератури крізь призму міфу;
- виділяти соціально-міфологічні конструкції у практиці сучасної життєдіяльності.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.
Предмет: Історія міфології.**

Курс: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Курс: 1 Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3,5	Шифр та назва галузі знань: 0203 «Гуманітарні науки» Напрямок професійної підготовки: 6.020301 «Філософія» Освітньо-кваліфікаційний рівень: "БАКАЛАВР"	Обов'язковий Рік навчання: 1. Семестр: 1.
Змістових модулів: 3 Загальний обсяг дисципліни (годин): 126		Лекції(теоретична підготовка): <i>18 годин,</i> семінарські заняття: <i>18 годин,</i> індивідуальна робота: <i>4 годин,</i> самостійна робота: <i>45 годин;</i> іспит - <i>36 годин,</i> модульний контроль: <i>5 годин.</i>
Зміст навчального матеріалу структурований по 3-х змістових модуля		Вид контролю: іспит

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I. ТЕОРІЯ МІФОЛОГІЇ									
1.	Вступ до предмету міфології.			2		2		5	
2.	Особливості і функції міфу.			2		2		6	
3.	Міфічна модель світу			2		2	1	5	
Разом:		31		6		6	1	16	2
Змістовий модуль II. ІСТОРІЯ МІФОЛОГІЇ									
4.	Основні різновиди міфів.			2		2		4	
5.	Міфологічна свідомість найдавніших цивілізацій.			2		2	1	4	
6.	Індоєвропейська міфологія.			2		2		5	
7.	Антична міфологія.			2		2	1	5	
8.	Своєрідність міфологічного сприйняття народів доколумбової Америки та міфологічні системи африканського континенту, Австралії та Океанії.			2		2		5	
Разом:		47		10		10	2	23	2
Змістовий модуль III. ПРАКТИКА МІФОЛОГІЇ									
9.	Вплив міфів на соціально-культурну діяльність.			2		2	1	6	
Разом:		12		2		2	1	6	1
Разом за навчальним планом:		126		18		18	4	45+36	5

III. ПРОГРАМА.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРІЯ МІФОЛОГІЇ.

Тема 1.

ВСТУП ДО ПРЕДМЕТУ МІФОЛОГІЇ.

Основи концептуальної міфології. Категоріальний апарат «Історії міфології» як науки. Особливості визначення понять «міф», «міфологія», «міфологічна структура». Міфологія як вчення про міфи. Різновиди міфів та види міфологічних комплексів.

Історія вивчення міфології як науки. Алегоричне тлумачення міфів античними філософами. Філософсько-символічний (Платон) та евгемеричний підходи до природи міфів.

Звернення до античної міфології за доби Відродження. Порівняльна міфологія Ж.Ф. Лафіто. Переосмислення міфології за доби Просвітництва. Філософія міфу Дж. Віко. Вивчення міфології Й.Г. Гердером. Романтична теорія міфу (Ф. Шеллінг, Я. і В. Грімм).

Основні школи вивчення міфу у др. пол. XIX ст. Натуралістична або солярно-метеорологічна школа (А. Кун, Ф.М. Мюллер, О.М. Афанасьєв, О. Потебня). Антропологічна або еволюційна школа (Е. Тейлор, Е. Ленг, Г. Спенсер).

Дж. Фрезер та подальший розвиток ритуалізму. Функціональна школа (функціональний ритуалізм) Б. Малиновського. Французька соціологічна школа: нові підходи до вивчення міфу та міфологічного мислення (Е. Дюркгейм, Л. Леві-Брюль). Символічна теорія міфу Е. Кассіра. Вивчення міфу в рамках психоаналізу (З. Фрейд, К. Юнг). Структуралістська теорія міфу К. Леві-Строса. Дослідження міфу М. Еліаде.

Російська школа та вітчизняна традиція вивчення міфології.

Тема 2.

ОСОБЛИВОСТІ І ФУНКЦІЇ МІФУ.

Напрямки в суспільствознавчій думці щодо дослідження специфіки міфу. Синкретизм та об'єктивація міфологічної свідомості. Інтерпретація міфу історико-філософським напрямом в еволюційно-генетичному аспекті (С. Аверінцев, Ф. Кессіді). Соціально-філософський напрям дослідження міфу (Т. Алпеева, В. Копалов, М. Мамардашвілі).

Гносеологічне розуміння міфу: суб'єкт-об'єктні відносини в міфі (В.Найдиш); межа емпіричного та теоретичного рівнів в міфі (Л. Леві-Брюль, Ж. Піаже); раціональність та ірраціональність міфу (К. Хюбнер); проблема істини та брехні в міфі. Гносеологічна сутність та специфіка міфу як

феноменологія та діалектика міфу.

Психоаналітична школа вивчення міфу (З. Фрейд, К. Юнг). Політологічна інтерпретація міфів (В. Парето, Ж. Сорель, А. Вінер). *Семіотичний підхід* до специфіки міфу (Р. Барт, Ю.М. Лотман). *Антропологічна особливість міфу*: П. Гуревич.

Основні закономірності та специфіка міфологічної свідомості. Символ як основний елемент міфологічної свідомості. Міфологічний символ: основні ознаки та характеристики.

Функції міфу: соціально-практична, ідеолого-прагматична, мнемотично-орієнтовна, пізнавальна, світоглядна, телеологічна, аксіологічна, соціалізуюча, естетична, комунікативна, інтеріоризації, сигніфікативно-моделююча, нормативна, праксеологічна, творчо-перетворююча, мобілізаційна, медитативна, соціально-компенсаторна.

Тема 3.

МІФІЧНА МОДЕЛЬ СВІТУ.

Природні особливості людського мислення як джерело міфотворчості: синкретизм та дологічне, образне сприйняття світу. Специфіка образного людського мислення: відображувальний, діалектичний та семіотичний зміст. Типологія образів та класифікація знаків.

Слово як образ чи поняття, як форма міфологічної свідомості. Слово як фетиш, як магічна сила. Сугестивний вплив слова. О. Потебня про взаємозв'язок слова та міфу, про метафоричну основу мови як основи символічної природи міфу. Слово та ім'я; міфологічне ім'я: характерні ознаки. Мова – перша моделююча система людської свідомості та засіб створення міфологічного образу.

Л. Леві-Брюль, Е. Кассіер, К. Леві-Строс про основні закономірності та характерні особливості міфологічного мислення.

Міфологічні уявлення про простір і час. Антропоморфічна, космологізована, міфопоетична модель Всесвіту. Осягнення простору в контексті бінарних опозицій. Ієрархія окремих частин простору: центр, периферичний простір; вертикальний поділ світу. Міфологічний час як сакральний та емпіричний; як епоха першотворення та першопричин. Синхронна та діахронна характеристика міфологічного часу. Міфологеми в інтерпретації простору та часу.

Основні форми міфологічного сприйняття світу. Міф, ритуал та обряд. Загальний культ Богині-Матері. Фетишизм – проблема визначення. Вчення Ш. де Бросса. Фетиші та їх різновиди. Тотемізм: зміст та сутність. Дослідження тотемних вірувань Е. Дюркгеймом. Табу в системі тотемічних уявлень. Анімізм як віра у душу та духів. Теорія анімізму Е. Тейлора. Магія: сутність, види та типи. Дж. Фрезер про магію та анімізм. Вербальні та

невербальні засоби магічного впливу. Шаманізм як специфічний спосіб організації світопорядку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ІСТОРІЯ МІФОЛОГІЇ.

Тема 4.

ОСНОВНІ РІЗНОВИДИ МІФІВ.

Етіологічні міфи в історії культури. Етіологічна функція міфу як такого. Структура та ідея етіологічних міфів у давніх народів. Антропоморфізація як основний принцип створення етіологічних міфів. Види етіологічних міфів та особливості їх прояву в різних міфологічних комплексах.

Астральні міфи як відображення міфологічної моделі світу. Використання символічної природи міфу для просторово-часової орієнтації. Спільні риси астральних міфів різних народів.

Лунарні міфи. Взаємозв'язок з тотемічними уявленнями, з міфологемами шлюбу і народження, дитяти, чудовиська, межі між життям та смертю. Різні варіанти лунарних міфів. Місячний цикл як основа календарних принципів більшості народів світу.

Солярні міфи. Значення солярних міфів в міфологічних комплексах різних народів. Зростання ролі солярної міфології в певних культурах. Уявлення про сонце в Давньому Єгипті. Культ сонячної богині в Японії. Символіка та мотиви солярної міфології в сучасних культурах.

Космогонічні міфи. Формування уявлень про впорядкований космос та його протилежність – хаос. Різні види міфів про народження світу. Космогонія як теогонія. Міфи творення. Антропогонічні міфи.

Календарні міфи як спосіб освоєння природних явищ та їх зв'язок з землеробськими культурами. Ієрархічне впорядкування календаря. Відображення порушення світового порядку в есхатологічних міфах. Соціокультурна функція календарних міфів.

Міфи про священний шлюб та їх зв'язок з космогонічними та календарними міфами. Заміна чоловічих та жіночих знаків на лунарні та солярні символи. Культ богині-матері. Міфи про первинну пару, прабатьків всесвіту. Міфи про шлюб: неба і землі, першопредків, між богами і людьми.

Міфи про богів, що вмирають та воскресають: від примітивних мисливських культів до антагоністичних пар богів.

Тема 5

МІФОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ НАЙДАВНІШИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ.

Загальна характеристика міфології Давнього Єгипту. Основні джерела вивчення. Поділ на номи та формування міфологічних уявлень. Історичний розвиток та особливості архаїчної міфології: космогонічні та теогонічні міфи, рудименти тотемізму, зооморфізм та антропоморфізація богів, уявлення про загробне життя. Геліопольська енеада. Розвиток державності та трансформації пантеону богів. Утвердження культів окремих богів. Солярні міфи: багатоваріантність втілення сонячних божеств та сюжетів. Сакралізація особи фараона як сина Ра та його земного втілення.

Культ Осіріса: трансформація міфологічних вірувань. Осіріс, Ісіда та Гор. Осіріс і Сет. Заупокійні вірування давніх єгиптян. Погрібальний культ, анімістичні уявлення, міф про загробний суд та психостасію. «Книга мертвих» та «Тексти пірамід». Міфологічний зміст давньоєгипетського мистецтва.

Загальна характеристика міфології Давньої Месопотамії. Шумеро-аккадський період: особливості міфологічного світосприйняття. Відсутність систематизованого пантеону. Культ місцевих богів; боги як покровителі міст. Астральні культу. Міф про вселенський потоп. Епос про Гільгамеша. Тема героя – смертного.

Вавилоно-ассирійський період. Космогонічна поема «Енума-еліш». Пантеон богів; Мардук як творець та «володар богів». Вавилонський варіант епосу про Гільгамеша. Тема героя – бога. Міф про потоп. Тема недоскопності безсмертя. Гільгамеш як історична фігура та культурний герой. Вавилонська демонологія. Космогонічні уявлення вавилонських жерців. Еволюція релігійних уявлень народів Месопотамії.

Давньокитайська міфологія. Обоження природи. Найдавніші міфи. Космогонічні культу Неба, Сонця та Місяця. Міфологічна модель світу: зміна уявлень. Культ предків. Класичні книги китайської мудрості. Культ конфуціанських мудреців. Принципи «Інь-Ян». Даосизм: основи вчення, розвиток пантеону, міфологічні герої. Вплив давньокитайської міфології на художню культуру країни.

Тема 6.

ІНДОЄВРОПЕЙСЬКА МІФОЛОГІЯ.

Міфологія Давньої Індії. Міфологічні комплекси Давньої Індії – історико-філософський аспект. Ведична міфологія: витоки, тексти, пантеон, культ. Ведична космогонія. Значення магії обрядів та ритуалу. Перехід від ведичного брахманізму. Класична міфологія індуїзму. Космогонічний міф (Брахма як творець). Тріада (Брахма, Шива, Вішну) та концепція трімурті. Епоси

«Махабхарата» та «Рамаєна». Структура пантеону: боги і асури. Демонологія. Героїчна міфологія. Аскетизм, мудреці-аскети; гуру. Вчення про циклічність Всесвіту, карму та сансару.

Міфологія давніх слов'ян: основні джерела відомостей, витоки та нашарування. Праслов'янська єдність. Архаїчні міфологічні уявлення. Диференціація слов'янських міфологій. Космогонічна модель: світове дерево. Світ як макрокосм та мікркосм, як система бінарних опозицій.

Східно-слов'янська міфологія. Нижча міфологія та вища міфологія. Київський пантеон язичницьких богів. Особливості культових дій та обрядів. Слов'янська демонологія. Героїчний епос. Реформи князя Володимира. Вплив християнства. Феномен двовір'я в українській культурі.

Германо - скандинавська та кельтська міфологія. Писемні джерела; поетична міфологія «Едд». Міфічна модель світу: мотив «світового дерева» та творення світу з тіла велетня. Космогонія та есхатологія. Пантеон богів. Боротьба богів з велетнями та карликами. Боги як культурні герої. Героїчний епос. Співвідношення міфу та епосу. Особливості міфології кельтів: космогонічні та солярні міфи, глибокі тотемні вірування, уявлення про потойбічний світ та безсмертя душі, героїчні міфи. Друїди, ритуали, жертвоприношення. Вплив кельтської міфології на розвиток ірландської та світової літератури.

Тема 7.

АНТИЧНА МІФОЛОГІЯ.

Емпіричні джерела та їх характеристика. Дві групи джерел: пам'ятки античної літератури (поєми Гомера та Гесіода) та автентичні каталоги і перекази.

Основна періодизація у розвитку давньогрецької міфології. Загальна характеристика давньогрецької міфології. Принципи та критерії періодизації. Архаїчний міф, вербалізований міф, літературний міф, деградація міфу. Періоди розвитку міфу: доолімпійський, олімпійський, героїчний.

Хтонічна міфологія. Архаїчні уявлення стародавніх греків: тератоморфізм, фетишизм, магія, зооморфізм. Другий етап хтонічної міфології – анімізм. Зовнішність анімістичних істот, хтонічні рудименти, метаморфізм, різні функції анімістичних істот.

Період героїчної міфології: хронологічні рамки та соціокультурні характеристики. Герой та його основні функції. Образи олімпійських богів, їх антропоморфізація. Мотиви перемоги над стихійними силами природи. Зевс як верховний правитель (перехід до патріархату). Функції олімпійських богів та спосіб їх життя. Олімп як міфологема світової гори.

Три етапи героїзму: етап Геракла, етап Одиссея, етап Персея.

Міфологічна свідомість та давньогрецька філософія (від міфології до філософської алегорії). Естетизація та гуманізація міфу. Міф та античне мистецтво.

Міфологія Давнього Риму. Основні складові: італійська міфологія, етрусська міфологія, східні культури, елліністична міфологія. Соціально-політичний характер римської міфології. Пантеон богів як модель світобудови. Становлення, розвиток, складові та розпад «Римського міфу». «Царські» міфи. «Республіканські» міфи. Космогонічні, теогонічні, антропогонічні міфи та їх трансформація. Героїчні міфи та їх специфіка. Культ імператора. Обрядовість давньоримської міфології. Розпад міфологічної свідомості та передумови появи християнства.

Тема 8.

СВОЄРІДНІСТЬ МІФОЛОГІЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ НАРОДІВ ДОКОЛУМБОВОЇ АМЕРИКИ ТА МІФОЛОГІЧНІ СИСТЕМИ АФРИКАНСЬКОГО КОНТИНЕНТУ, АВСТРАЛІЇ ТА ОКЕАНІЇ.

Стародавні цивілізації Центральних Анд і Месоамерики та їх міфологічне сприйняття світу. Особливості міфологічних систем народів доколумбової Америки: спільність міфологічних уявлень та специфіка історичного розвитку. Найстародавніші та стародавні цивілізації Центральних Анд (Чавін, Паракас, Наска, Мочика, Тіауанако, імперія інків, царство Чимор) та Месоамерики (ольмеки, давні майя, Тіотіуакан, тотонаки, ацтеки, Юкатан-майя).

Месоамерика. Основні історичні періоди становлення міфологічних уявлень: період формування (омельки, сапотекі, науа); класичний період (майя); посткласичний період (тольтеки, ацтеки). Тотемічні та антропогонічні міфи; етіологічні міфи; міфи про походження культурних благ. Міфи про «богиню з косами» та трансформація уявлень про це верховне божество.

Ольмеки: культури ягуара та «богині з косами». Бог-чоловік як прабатько. Міф про добування маїсу. Формування пантеону богів. Уявлення про потойбічний світ. Космогонічні та антропогонічні уявлення сапотеків та тольтеків.

Майя: космогонічні та солярні міфи; світове дерево та просторово-часові уявлення. Своєрідність пантеону богів (складність, чисельність, поділ на групи, дуалізм). Культова практика, ритуали, жертвоприношення.

Ацтеки: вплив міфологічних уявлень попередників. Мотиви боротьби двох начал та циклічного розвитку всесвіту (4 ери, 4 частини світу і центр). Одиначність та множинність божеств; поділ пантеону на групи. Культ сонця та жертвопринесення.

Південна Америка: особливості космогонічних та антропогонічних міфів

(космічна катастрофа). Етіологічні міфи. Астральні, солярні, лунарні міфи та міфи про походження культурних благ. Міфологічно-релігійні уявлення інків. Основа пантеону – тріада небесних богів. Іпостасі бога-Сонця. Вшанування бога-творця. Поклоніння духам і культова практика.

Міфологія аборигенів Австралії та народів, що населяють Африку. Міфологія аборигенів Австралії: архаїчні культури. Міфи як топонімічні перекази. Міфологічний час як «сновидіння».

Центрально-австралійські, північні та північно-східні племена: особливості міфологічного світосприйняття.

Міфологічні системи негроїдних народів, що заселяють Африку на південь від Сахари. Міфологічні уявлення бушменів, готтентотів, пігмеїв. Міфологічні системи народів Західної Африки: тотемізм, політеїзм, пантеон богів. Особливості міфологічних вірувань періоду ранньокласових держав. Вторинні міфології західноафриканських племен: причини виникнення та функціонування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ПРАКТИКА МІФОЛОГІЇ.

Тема 9.

ВПЛИВ МІФІВ НА СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.

Міфологічні мотиви у світовій літературі. Поняття «архетип». Архетип та міфологічне мислення. Класифікація образів-архетипів (К. Юнг). Уособлення як одна з особливостей міфосвідомості давньої людини. Міф та літературна казка (особливості побудови); мотиви тотемічних, космогонічних, антропологічних, героїчних та етіологічних міфів.

Романтизм: закріплення зв'язку міфу з літературою. Від греко-римської міфології до багатства національних міфологій та поєднання елементів різних міфологій. Моделювання міфологічних мотивів у творчості В. Жуковського, О. Пушкіна, М. Лермонтова, Ф. Шиллера, Дж. Байрона. Творчість М. Гоголя: використання мови архетипів, символів та фольклорних мотивів; органічне введення архетипових фігур в побутові ситуації. Авторський епос Г. Лонгфелло, створений на основі поетичного переказу архаїчних народних міфів. Реалізм як деміфологізація та модернізм як реміфологізація.

Взаємозв'язок міфу та літератури у ХХ ст.: «авторські» міфи, романи-міфи, «антиміфи», наукова фантастика. Наукова фантастика як «нова міфологія» (трансформація архетипів). Неоміфологізм в літературі: «зведення часу», статичність персонажів, мотив перетворення. Сучасна фантастика як казка для дорослих, як літературний міф: міф як «переказування», міф як наукове знання, трансрелігійні та героїчні міфи.

Специфіка політичних міфів та їх вплив на масову свідомість. Проблема вивчення та визначення політичного міфу. Класичні міфи (архаїчна, космологічна модель) та сучасні міфи (соціальна модель). Завдання та основні характеристики сучасного міфу. Теоретичний та емпіричний рівні політичної свідомості. Основні елементи структури та функції політичного міфу. Політичний міф як антропологічний феномен. Міфи і контрміфи. Міфотворення – процес стихійного виникнення міфу. Міфотворчість – цілеспрямована раціональна дія творчого суб'єкта. Головні складові та чинники формування політичного міфу. Суб'єкти міфотворення. «Техніки» міфотворчості та способи впровадження політичного міфу.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія міфології».

Разом: 126 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 18 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 45 год., модульний контроль – 5 год., іспит – 36 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II					Змістовий модуль III
Кількість балів за модуль	Теорія міфології 76			Історія міфології 110					Практика міфології 82
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Вступ до предмету міфології.	Специфіка і функції міфу.	Міфічна модель світу.	Основні різновиди міфів.	Міфологічна свідомість найдавніших цивілізацій.	Індоевропейська міфологія.	Антична міфологія	Своєодність міфологічного світосприйняття народів доколумбової Америки та міфологічні системи африканського континенту, Австралії та Океанії.	Вплив міфів на соціально-культурну діяльність.
Теми семінарських занять	Історія міфології як наука.	Сутність міфу. Міф як форма духовної культури людства	Міф та первісні вірування.	Основні міфологічні моделі.	Міфологія доби найдавніших цивілізацій.	Давньослов'янська міфологія.	Міфологічні системи Стародавніх Греції та Риму	Міфологічні системи Австралії, Океанії та африканського континенту.	Міф як соціально-культурний та духовний феномен.
Самостійна робота/ відвідування лекцій та семінарських занять	Табл. 6.1 (5/2 бали)	Табл. 6.1 (5/2 бали)	Табл. 6.1 (5/2 бали)	Табл. 6.1 (5/2 бали)	Табл. 6.1 (5/2 бали)	Табл. 6.1 (5/2 балів)	Табл. 6.1 (5/2 бали)	Табл. 6.1 (5/2 бали)	Табл. 6.1 (5/2 бали)
ІНДЗ+ опрацювання першоджерел	30/10 балів								
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)								

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.**Змістовий модуль I.
ТЕОРІЯ МІФОЛОГІЇ.**

Семінар 1.

Тема: **Історія міфології як наука.**

План заняття.

1. Категоріальний апарат та методологічні принципи вивчення міфології.
2. Історія вивчення міфу: основні ідеї, теорії та школи (від Античності до сьогодення).

Рекомендована література: I (1-3, 9, 10, 13-17, 21, 26, 29, 41);
II (1, 5, 9, 12, 25, 27).

Семінар 2.

Тема: **Сутність міфу. Міф як форма духовної культури людства.**

План заняття.

1. Поняття та специфіка міфу: основні напрями дослідження та інтерпретації.
2. Структура міфу та закономірності його розвитку.
3. Основні функції міфу.

Рекомендована література: I (1, 3, 5, 9, 12-14, 17-22, 24, 26, 29, 30, 32, 38, 40, 41);
II (1, 3, 5, 9, 12, 21, 25, 27).

Семінар 3.

Тема: **Міф та первісні вірування.**

План заняття.

1. Співвідношення міфу, ритуалу та обряду. Види ритуалів та обрядів.
2. Основні форми міфологічного світосприйняття:
 - 2.1. Фетишизм.
 - 2.2. Тотемізм.
 - 2.3. Анімізм.
 - 2.4. Магія.
 - 2.5. Шаманізм.

Рекомендована література: I (5, 7, 8, 13, 16-18, 19, 22, 23, 34-37, 41);
II (7, 9, 12, 21).

Змістовий модуль II. ІСТОРІЯ МІФОЛОГІЇ.

Семінар 4.

Тема: **Основні міфологічні моделі.**

План заняття.

1. Сутність та види етіологічних міфів.
2. Система астральних (зодіакальних) міфів.
3. Лунарні, солярні та космогонічні міфи.
4. Календарні міфи.
5. Героїчні міфи.

Рекомендована література: I (1, 3, 5-11, 13-16, 18, 22-24, 26, 29-32, 34-38, 40, 41);
II (1, 3, 5, 9, 12, 21, 23, 25).

Семінар 5.

Тема: **Міфологія доби найдавніших цивілізацій.**

План заняття.

1. Міфологія Давнього Єгипту.
 - 1.1. Особливості архаїчної міфології.
 - 1.2. Космогонічні та солярні міфи епохи державного становлення.
 - 1.3. Міфи про Осіріса та Ісіду (основні мотиви та міфологеми).
2. Міфологія Давньої Месопотамії.
 - 2.1. Шумеро-аккадський період.
 - 2.2. Вавилоно-ассирійський період.
3. Давньокитайська міфологія: особливості становлення та розвитку.

Рекомендована література: I (4, 10, 11, 27, 31, 34-37, 41);
II (7, 12, 21).

Семінар 6.

Тема: **Давньослов'янська міфологія.**

План заняття.

1. Міфологічні уявлення давніх слов'ян: картина світу та просторово-часові характеристики в розумінні світобудови.
2. Трансформація уявлень про душу і духів у давніх слов'ян.
3. Особливості міфологічного світосприйняття східних слов'ян.
4. Пантеон східнослов'янських богів як космогонічна модель світобудови.
5. Культ предків та особливості поховального обряду.
6. Обряди та ритуали як відображення міфологічних уявлень та підґрунтя розвитку української культури.

Рекомендована література: I (13, 31, 33, 35, 36, 39);
II (1, 2, 4, 6, 7, 10, 13, 15, 17, 20, 22, 28).

Семінар 7.

Тема: **Міфологічні системи Стародавніх Греції та Риму.**

План заняття.

1. Особливості міфологічної свідомості давніх греків.
 - 1.1. Загальний огляд. Періодизація грецької міфології.
 - 1.2. Хтонічний період.
 - 1.3. Олімпійська міфологія. Формування пантеону богів. Вища та нижча міфологія.
 - 1.4. Період героїзму. Міфи про героїв.
 - 1.5. Ритуалізм та обрядовість давньогрецької міфології.
2. Міфологія Стародавнього Риму.
 - 2.1. Італійська та етрусська міфологія. Вплив східних культів.
 - 2.2. Роль давньогрецької міфології в становленні міфології стародавніх римлян.
 - 2.3. Давньоримський пантеон: особливості та специфіка.
 - 2.4. Культова практика: історія становлення, розвитку та трансформацій.
 - 2.5. Особливості виконання обрядів. Інститут жрецтва.

Рекомендована література: I (3, 10, 15, 28, 34-37);
II (6, 11, 14, 21, 23, 26).

Семінар 8.

Тема: **Міфологічні системи Австралії, Океанії та африканського континенту.**

План заняття.

1. Порівняльна характеристика міфологічних уявлень народів Центральної та Північної і Південно-Східної Австралії.
2. Меланезійська міфологія і культова практика.
3. Полінезійська міфологія: загальний огляд. Рапануйська міфологія (острів Пасхи).
4. Характерні риси міфологічних систем народів Західної Африки.
5. Культ вуду. Ритуал зомбування.
6. Міфологічне підґрунтя самотнього мистецтва народів Африки.

Рекомендована література: I (5, 7, 8, 13, 24, 31, 34-36);
II (12, 21).

Змістовий модуль III. ПРАКТИКА МІФОЛОГІЇ

Семінар 9.

Тема: **Міф як соціально-культурний і духовний феномен.**

План заняття.

1. Міф та література.
 - 1.1. Міф та казка.

- 1.2. Міф та героїчний епос.
- 1.3. Біблійна міфологія.
- 1.4. Міфологізування сучасності в літературі ХХ ст.
2. Міф та ідеологія.
 - 2.1. Соціальні міфи в ідеології.
 - 2.2. Ідеологія та ритуал.
 - 2.3. Найвідоміші міфологічні моделі в ідеології ХХ ст.
3. Міф та образотворче мистецтво: історичний огляд.

Рекомендована література: I (3, 6, 10, 15, 17, 30, 34-37);
II (1, 3, 7, 8, 12, 19, 29).

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота, консультації,
виконання домашніх завдань за темами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРІЯ МІФОЛОГІЇ

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ.

Тема 1. Вступ до предмету міфології.

Питання для самоконтролю.

1. Міф в історії культури.
 - 1.1. Міф та ритуал.
 - 1.2. Міф та релігія.
 - 1.3. Причини деміфологізації культури.
 - 1.4. Процес реміфологізації сучасної культури.
2. Російська школа дослідження міфу: А. Афанасьєв, О. Погодін, А. Веселовський, О. Фрейдєнберг, М. Бахтін, С. Аверінцев, Ю. Лотман, Є. Мелетинський, О. Лосєв.
3. Вивчення української міфології: традиції та сучасність (Б. Грінченко, М. Драгоманов, М. Костомаров, М. Грушевський, О. Потебня, І. Франко, І. Огієнко).

Тема 2. Специфіка і функції міфологічної свідомості.

Питання для самоконтролю.

1. Міф як конкретно-історичний феномен.
2. Логос міфу.
3. Діалектика міфу (аналіз праці О. Лосєва «Діалектика міфу»).
4. Феноменологія міфу (аналіз праці О. Лосєва «Діалектика міфу»).
5. Символізм міфу.
6. Міфологічні сюжети та міфологічні персонажі.

Тема 3. Міфічна модель світу.

Питання для самоконтролю.

1. Характерні риси та особливості міфологічної свідомості.
2. Відмінність архаїчної картини світу від сучасних наукових уявлень.
3. Дуалістичність міфологічного сприйняття простору.
4. Циклічна / лінійна модель міфологічного часу.
5. Часові / позачасові міфологічні символи.
6. Міфологічний та ритуальний символ: порівняльна характеристика.
7. Фетишизм / тотемізм / анімізм в сучасних культурних уявленнях.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ІСТОРІЯ МІФОЛОГІЇ.

Тема 4. Основні різновиди міфів.

Питання для самоконтролю.

1. Особливості тотемічних міфів.
2. Теогонічні міфи: способи породження божеством елементів світобудови.
3. Антропомічні міфи: зміна уявлень про походження та призначення людини.
4. Зміст та основні мотиви есхатологічних міфів давніх цивілізацій.
5. Міфологеми богині-матері в міфах про богів, що вмирають та воскресають.

Тема 5. Міфологічна свідомість найдавніших цивілізацій.

Питання для самоконтролю.

1. Міфологічні уявлення Малої Азії (хети, лідійці, Урарту).
2. Специфіка міфології стародавніх іудеїв.
3. «П'ятикнижжя Моїсея»: пророчі мотиви.
4. Есхатологічні ідеї іудаїстської міфології.
5. Загальний огляд міфологічних систем Стародавнього Ірану.
6. Зороастризм: дуалізм / космологія / есхатологія / поховальні обряди.
7. Вплив міфологічних пам'яток Месопотамії на розвиток культури Стародавнього Сходу.
8. Міфологічні образи в культурному просторі Китаю.

Тема 6. Індоевропейська міфологія.

Питання для самоконтролю.

1. Протоіндійська міфологія Хараппи та Мохенджо-Даро.
2. Ведична міфологія: космогонічні уявлення.
3. Вплив буддизму та джайнізму на міфопростір індуїзму.
4. Індуїзм як міфологія, як релігія і як спосіб життя.
5. Вплив індуїзму на індійську та світову культуру.
6. «Старша Едда» та «Молодша Едда» як система міфологічних уявлень.
7. Германно-скандинавський пантеон богів та їх функції.

8. Герmano- скандинавська нижча міфологія.

Тема 7. Антична міфологія.

Питання для самоконтролю.

1. Рудименти архаїчних вірувань в давньогрецькій міфології.
2. Міфологема богині-матері в давньогрецькій міфології.
3. Уявлення давніх греків про циклічні часові зміни.
4. Основні божества грецького пантеону: хтонічні та олімпійські риси.
5. Роль і значення передбачень і пророкувань в античній міфології.
6. Давньоримська міфологічна система: нижча міфологія.
7. Особливості героїчних міфів у стародавніх римлян.
8. Станові / професійні культури у Стародавньому Римі.
9. Вплив античної міфології на розвиток світової культури.

Тема 8. «Вторинні міфології».

Питання для самоконтролю.

1. Взаємозв'язок міфології та релігії.
2. Поняття «міфологічно-релігійний комплекс»: зміст та сутність.
3. Міфологічна та релігійна свідомість: спільні риси та відмінності.
4. Роль та значення віри в міфології та релігії.
5. Міфологізація буддизму.
6. Специфіка християнської міфології.
7. Міфологічні мотиви в ісламі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ПРАКТИКА МІФОЛОГІЇ.

Тема 9. Вплив міфів на соціально-культурну діяльність.

Питання для самоконтролю.

1. Мистецтво і міф: проблема символу.
2. Відображення міфологічного світосприйняття в античному мистецтві / античній літературі.
3. Міфологічні мотиви в мистецтві / літературі середньовіччя.
4. Вплив античної міфології на мистецтво доби Відродження.
5. Міфологізація образу Дон Жуана у світовій літературі.
6. Народне мистецтво та його міфологічне підґрунтя.
7. Міф як інструмент політичного маніпулювання.
8. Засоби розповсюдження політичних міфів.
9. Радянська ідеологія як міфологічна модель.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Теорія міфології		
Тема 1. Вступ до предмету міфології.(5 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5
Тема 2. Специфіка і функції міфологічної свідомості.(6 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5
Тема 3.Міфічна модель світу. (5 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5
Змістовий модуль II. Історія міфології		
Тема 4. Основні різновиди міфів. (4 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5
Тема5. Міфологічна свідомість найдавніших цивілізацій. (4 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5
Тема 6. Індоевропейська міфологія. (5 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5
Тема 7. Антична міфологія.(5 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5
Тема 8. «Вторинні» міфології.(5 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5
Змістовий модуль III. Практика міфології		
Тема 9. Вплив міфів на соціально-культурну діяльність. (6 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль	5

Разом: 45 год.**Разом: 45 бал.**

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА.

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Історія міфології» – це вид роботи студента, яка виконується у вигляді реферативного дослідження.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Орієнтовна структура ІНДЗ (реферативного дослідження): титульний аркуш; зміст роботи (із зазначенням сторінок), вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел. Обсяг – до 10 сторінок рукописного тексту. Шкала оцінювання подається відповідно у табл. 7.1.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у таблицях 7.1 та 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ (наукового дослідження)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5 балів
2.	Складання плану	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	8 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	8 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	5 балів
Разом:		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ (наукового дослідження)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	30-26	Відмінно
Достатній	25-21	Добре
Середній	20-16	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.

1. Міф як найдавніша форма духовної культури людства.
2. Філософія міфу О.Ф. Лосева.
3. Аналіз міфології як «первісної науки» у праці Е. Тейлора «Первісна культура».
4. Праця Дж. Фрезера «Золота гілка»: міф та ритуал.
5. Функції міфів у первісному суспільстві (Б. Малиновський).
6. Символізм міфологічної свідомості.
7. Міф як образне сприйняття світу.
8. Поняття «священного» в міфології.
9. Роль ритуалів, традицій та звичаїв у міфологічному світосприйнятті.
10. Міф як складова філософського дискурсу.
11. Міфопоетична модель світу: космологічний та антропологічний виміри.
12. Міфологічний час / міфологічний простір: основні міфологеми.
13. Символізм магічних дій та обрядів.
14. Міфологема світового дерева в космогонічних міфах.
15. Основний зміст, структура та функції етіологічних міфів.
16. Міфологема богині-дружини в міфах про богів, що помирають та воскресають.
17. Амбівалентність як характерна риса міфологічних істот давньоєгипетського пантеону.
18. Епос про Гільгамеша: мотиви пошуків вічного життя та безсмертя.
19. Моделі світобудови в китайській міфології.
20. Основні тексти та пам'ятки індуїстської міфології.
21. Індуїстські міфологічні уявлення про циклічність світопорядку.
22. Особливості космогонічних та антропогонічних міфів давніх слов'ян.
23. Рудименти прадавніх вірувань в героїчному епосі східних слов'ян.
24. Святилища давніх українців: розміщення, архітектура, призначення.
25. Спільність сюжетної основи / персонажів / культових дій у германській та скандинавській міфології.
26. Есхатологічні міфи германської та скандинавської міфології.
27. Кельтська міфологія: антагоністичні мотиви боротьби двох протилежних начал.
28. Мотиви впорядкованості світу та гармонії космосу в давньогрецькій міфології.
29. Основні міфологічні сюжети гомерівського епосу («Іліада» та «Одіссея»).
30. Таємні культи в системі давньогрецької міфології.
31. Раціональне осмислення міфологічних сюжетів в «Метаморфозах» Овідія.
32. Міф в античній драматургії.
33. Міфологічні системи індіанців Північної Америки: традиційні вірування та культова практика.
34. Міфологія народів Австралії та Океанії: порівняльна характеристика тотемічних міфів.
35. Космогонічні міфи догонів.
36. Міфологеми та міфологічні мотиви в культурі романтизму.
37. Модерністська інтерпретація міфу в мистецтві.

38. Міфологічний характер поезії.
 30. Ідеологія як міф Нового часу.
 40. Міфотворчість як ознака і тенденція сучасності.
 41. Свобода волі та міфологічне світосприйняття: можливості та межі.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Історія міфології». Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія міфології» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	1	9	9
2.	Відвідування семінарських занять	1	9	9
3.	Відповідь на семінарському занятті	10	9	90
4.	Виконання завдань для самостійної роботи	5	9	45
5.	ІНДЗ + опрацювання першоджерел	30+10	1	40
6.	Модульна контрольна робота	25	3	75
	Іспит	40 балів		
	Підсумковий рейтинговий бал	268		
	Індекс	4,46		

3. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; реферат.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та ґрунтовні знання матеріалу в заданому обсязі, регулярні відповіді на семінарських заняттях, максимальну кількість балів за ПМК, за ІНДЗ та за представлені результати самостійної роботи; за знання основної та додаткової літератури, за розуміння та творче використання набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни (див. вище), засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у перелічених вище видах роботи, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Студент не працює ні на семінарських заняттях, ні самостійно, не виконує ІНДЗ, чи взагалі на заняттях не з'являється.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студента здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

Словесні: лекція (із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ:

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- презентації;
- робоча навчальна програма;
- тестові та контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (друковані завдання для підсумкового контролю; іспит).

XI. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ.

1. Понятійно-категоріальний апарат історії міфології як науки.
2. Романтична теорія міфу.
3. Натуралістична та антропологічна школи вивчення міфу.
4. Соціологічний напрям в дослідженні міфу (Е. Дюркгейм, Л. Леві-Брюль).
5. Символічна теорія міфу (Е. Кассіпер).
6. Структуралістські дослідження міфу (К. Леві-Строс, Р. Барт).
7. Дослідження міфу у психоаналізі (З. Фрейд, К. Юнг).
8. Гносеологічне розуміння міфу: основна проблематика.
9. Специфіка та гносеологічна сутність міфу.
10. Основні функції міфу.
11. Природні особливості людського мислення як джерело міфотворчості.
12. Міфологічні уявлення про простір.
13. Міфологічні уявлення про час.
14. Основні форми міфологічного сприйняття світу: загальний огляд. Культ Богині-Матері.
15. Основні форми міфологічного сприйняття світу: тотемізм, фетишизм, анімізм.
16. Основні форми міфологічного сприйняття світу: магія, шаманізм.
17. Основні різновиди міфів: загальний огляд. Етіологічні міфи.
18. Астральні, солярні, лунарні міфи. Календарні міфи.
19. Космогонічні міфи. Космогонія як теогонія. Антропогонічні міфи.
20. Міфологія Стародавнього Єгипту. Особливості архаїчної міфології.
21. Космогонічні та солярні міфи епохи державного становлення Стародавнього Єгипту.
22. Міфологія Стародавнього Єгипту: міфи про Осіріса та Ісіду (основні мотиви та міфологеми).
23. Міфологія Давньої Месопотамії. Шумеро-аккадський період.
24. Міфологія Давньої Месопотамії. Вавилоно-ассирійський період.
25. Давньокитайська міфологія: особливості становлення та розвитку.
26. Міфологічні уявлення давніх слов'ян: космогонічні міфи.
27. Трансформація уявлень про душу і духів у давніх слов'ян.
28. Особливості міфологічного світосприйняття східних слов'ян.
29. Пантеон східнослов'янських богів.
30. Культ предків та особливості поховального обряду у східних слов'ян.
31. Обряди та ритуали як відображення міфологічних уявлень давніх українців.
32. Особливості міфологічної свідомості давніх греків. Періодизація грецької міфології.
33. Давньогрецька міфологія: хтонічний період.
34. Олімпійська міфологія. Формування пантеону богів.
35. Давньогрецька міфологія: період героїзму. Міфи про героїв.
36. Ритуалізм та обрядовість давньогрецької міфології.
37. Міфологія Стародавнього Риму. Італійська та етруська міфологія. Вплив східних культур.
38. Роль давньогрецької міфології в становленні міфології стародавніх римлян.

39. Давньоримський пантеон: особливості та специфіка.
40. Культова практика в Стародавньому Римі: історія становлення та розвитку.
41. Особливості виконання обрядів та інститут жрецтва в Давньому Римі.
42. Ведична міфологія: тексти, пантеон, культ.
43. Класична міфологія індуїзму.
44. Структура індуїстського пантеону. Концепція трімурті.
45. Вчення про цілісність Всесвіту, карму та сансару в індуїзмі.
46. Германо-скандинавська міфологія: космогонія та есхатологія.
47. Германо-скандинавська міфологія: пантеон богів.
48. Героїчний епос в германо-скандинавській міфології.
49. Особливості міфології кельтів.
50. Міфологічні системи народів доколумбової Америки.
51. Особливості міфологічних уявлень майя та ацтеків.
52. Міфологічні уявлення інків.
53. Міфологія аборигенів Австралії.
54. Міфологічні системи народів, що населяють Африку.
55. Міфологічні мотиви у світовій літературі.
56. Міф та казка.
57. Міфологізування сучасності в літературі ХХ ст.
58. Специфіка політичних міфів та їх вплив на масову свідомість.
59. Соціальні міфи в ідеології.
60. Найвідоміші міфологічні моделі в ідеології ХХ ст.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

І. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барт Р. Мифология. – М., 2000.
2. Гердер И.Г. Идеи к философии истории человечества. – М., 1977.
3. Голосовкер Я. Э. Логика мифа. – М., 1987.
4. Дюмезиль Ж. Верховные боги индоевропейцев. – М., 1986
5. Дюркгейм Е. Первісні форми релігійного життя. – К., 2002.
6. Кассирер Э. Избранное. Опыт о человеке. – М., 1998.
7. Леви-Брюль Л. Сверхъестественное в первобытном мышлении. – М., 1994.
8. Леви-Стросс К. Первобытное мышление. – М., 1994.
9. Леви-Стросс К. Структурна антропологія. – К., 1997.
10. Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. – М., 1991.
11. Лосев А.Ф. Миф – число – сущность. – М., 1994.
12. Мамардашвили М.К., Пятигорский А.М. Символ и сознание: Метафизические рассуждения о сознании, символическом и языке. – М., 1996.
13. Малиновский Б. Магия, наука и религия. – М., К., 1998.
14. Потебня А.А. Слово и миф. - М., 1989.

15. Ранк О. Миф о рождении героя. – М., К., 1997.
16. Тейлор Э. Первобытная культура. – М., 1989.
17. Тэрнер В. Символ и ритуал. – М., 1983.
18. Фрезер Дж. Золотая ветвь – М., 1986.
19. Фрейд З. Тотем и табу. – М., 1998.
20. Хьюбнер К. Истина мифа. – М., 1996
21. Шеллинг Ф. В. Й. Введение в философию мифологии // Шеллинг Ф. В. Й. Соч.: В 2-х т. –Т. 2. – М., 1993-1998.
22. Элиаде М. Аспекты мифа. – М., 1996.
23. Элиаде М. Священное и мирское. – М., 1994.
24. Юнг К. Душа и миф. – М., К., 1996.
25. Кельтская мифология: Энциклопедия. – М., 2005.
26. Косарев А.Ф. Философия мифа: мифология и ее эвристическое значение. – М., 2000.
27. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу: Підручник. – К., 2002.
28. Кун М.А. Легенди і міфи Стародавньої Греції. – К., 1993.
29. Лисюк Н.А. Сутність міфу та його функції. – К., 2003.
30. Лобок А.М. Антропология мифа. – Екатеринбург, 1997.
31. Лубський В., Козленко В., Лубська М., Севрюк Г. Історія релігій: Навч. посібн. – К., 2002.
32. Мелетинский Е.М. Поэтика мифа. – М., 1976.
33. Міфи України. – К., 2006.
34. Мифология древнего мира. – М., 1977.
35. Мифы народов мира. Энциклопедия. – М., 1982.
36. Мифы народов мира. Энциклопедия: в 2-х т. / Гл. ред. С.А. Токарев – М., 2000.
37. Парандовський Я. Міфологія. – К., 1977.
38. Пивоев В.М. Мифологическое сознание как способ освоения мира. – Петрозаводск, 1991.
39. Попович М.В. Мироззрение древних славян – К., 1986.
40. Ревункова Е.В. Миф – образ – религия. – М., 1992.
41. Токарев С.А. Ранние формы религии. – М., 1990.

II. ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Аверинцев С.С. София – Логос: Словарь. – К., 2001.
2. Войтович В.М. Українська міфологія. – К., 2002.
3. Гуревич П.С. Социальная мифология. – М., 1987.
4. Джерела української міфології. – К., 1995.
5. Елсуков А.Н. Познание и миф. – Минск, 1984.
6. Зеленский Ф.Ф. Древнегреческая религия. – К., 1993.
7. Каган М.С. Морфология искусства. – Л., М., 1972.
8. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием. – М., 2000.

9. Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу. – М., 1972.
10. Котляр М.Ф. Русь язичницька: Біля витоків східнослов'янської цивілізації. – К., 1995.
11. Кун Н.А., Нейхардт А.А. Легенды и мифы Древней Греции и Древнего Рима. – СПб., 2001.
12. Лифшиц М.А. Мифология древняя и современная. – М., 1980.
13. Лозко Г.С. Етнологія України. Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект. – К., 2001.
14. Лосев А. Олимпийская мифология в ее социально-историческом развитии. – М., 1953.
15. Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. – Вінніпег, 1965.
16. Младшая Эдда. – М., 1970.
17. Народні повір'я. – К., 2000.
18. Нейхарт А. Легенды и сказания Древнего Рима. – М., 1987.
19. Осипов Г.В. Социальное мифотворчество и социальная практика. – М., 2000.
20. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян. – М., 1981.
21. Савельева М.Ю. Лекции по мифологии культуры. – К., 2003.
22. Сліпушко О. Давньоукраїнський бестіарій. – К., 2001.
23. Стабриса С. Міфологія для дорослих: Боги, герої, люди / Пер. Д. Андрухів. – К., 2000.
24. Старшая Эдда. Древнеирландские песни о богах и героях. – М.-Л., 1963.
25. Стеблин-Каменский М.И. Миф. – Л., 1976.
26. Тахо-Годи А.А. Греческая мифология. – М., 2002.
27. Тодоров Ц. Теории символа. – М., 1999.
28. Українські замовляння. – К., 1993.
29. Шестаков В.В. Мифология XX века. – М., 1988.

